

Előfizetési feltételek:
 Fizetendő Debreczenben.
 Egész évre . . . . . 2 frt.
 Fél évre . . . . . 1 „
 Községeknek 60 kr. évi postadíj előleges
 beküldése atáa ingyen.
 Egyes szám ára 5 kr.
Szerkesztőségi és kiadói iroda:
 Rózsa-tér 16-dik sz. házban, (kenyér-piacz,
 Vilmos sörösrnoka szomszédságában.)
 Kéziratok vissza nem adatnak.

DEBRECZEN-NAGYVÁRADI ÉRTESÍTŐ.

TÁRSADALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetési díjak:
 Négy-haasbos petit sorért 5 kr.; többszo-
 rinél 4 kr.
 Nagyobb és többszöri hirdetéseknel nagyon
 kedvező engedmények tételnek.
 Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr.
 „Nyilváltár”-ben megjelenő közlemény
 minden petit sora 15-kr.
 Hirdetéseket és előfizetéseket helyben a kiadói
 hivatalnál, Csáthy Fer. és Társa, Telegdi
 K. Lajos és László Albert könyvkereske-
 désében, Budapeston: Goldberger A. V.,
 Blochner J., Eckstein Bernát és Haasenstein
 és Vogler, Bécsben, Prágában Haasenstein
 és Vogler, A. Opatowitz, Schaleck H. és
 Párisban, Hamburgban és Majnai-Frank-
 furthban: G. L. Daube és Mosse Rudolf
 hirdetési intézetében fogadtatnak el.

1848. Márcz. 15. 1894. Márcz. 4.

A népek, mint az egyesek álmo-
 doznak.

Milyen lehet azon álom, mit egy nép ál-
 modik? Mi lehet annak az álomnak tárgya;
 mily felséges lehet az a boldogság, melyben
 magát ringatja egy álmodozó nép. Mit az élet
 nem adhat; viszonyok megtagadnak; elfogultság
 elítél; szűk látókör meg nem ért; politika le-
 hetetlenné tesz; a czopfos diplomácia megta-
 gad; mit a népek millióinak kiválasztottai, az
 emberiség büszke egyesei nagyot, merészet
 elképzelnek, melyért aztán bitó, máglya lesz
 bérük, mely ott él az agyban, lüktet a szivben,
 tündöklök a csillagfényben; a mindenség örök
 egységében némán beszél: ilyenekről álmodoz-
 hatik egy nép.

Magyarország népe, egy nagyot, egy fel-
 séges álmodott. Azt álmodta, hogy ő
 szabad, független, úr maga maga fölött.

Ez volt 1848. Márcz. 15. Oly magasztos
 dolgok történtek e napon, oly gyorsasággal fej-
 lődtek az események, hogy mi, kik írásból ös-
 merjük e napok történetét: mesének tartanók
 az egészet, ha nem volnának élő szó-szólói az
 akkor történeteknek.

A nemzet egyet álmodott s megvalósítá-
 saként halhatatlanította a Márcz. 15-ét. Meny-
 nyi-vér, könny, gyász, sirhalom, kárhozat ki-
 sérte a nemzet e felséges álmát: azt mindany-
 nyian ösmerjük.

Miért álmodott a nemzet, hiszen az álom
 nem való. Mit szivünkbe befogadunk, sajátunk-
 nak csak annyit mondhatunk — mondja a
 költő. Miket pedig Márcz. 15-ke kikiáltott,
 azoknak befogadására kicsiny az emberi sziv;
 kicsiny maga a föld. Az emberiség megváltása;
 hazánkban a messiási korszak.

És 1848. Márcz. 15. óta olyant nem dob-
 bantott lábával a magyar nép, mint 1894.
 Márcz. 4-én.

A nemzet újra álmodott. Álma ismét föl-
 séges, nagyszerű volt. Mit negyvennyolcz nem
 tudott megadni, azt adja meg a nemzetnek
 kilenczvennégy márczius 4-ike. A székvárosi
 egyházpolitikai szabadelvű nagygyűlés egy
 oly megnyilatkozása a nemzet alkotmányos ér-
 zületének, melyhez hasonlót negyvennyolcz óta
 nem mutat fel a történelem. A nemzet, a maga
 valóságában, nem mutatkozott még egyha-
 mar a fővárosban, mint Márcz. 4-én.

Mintha új vért öntöttek volna a székvá-
 rosba. Magyarország mindenféle nemzetisége
 képviselve volt e nagy gyűlésen. Öreg, fiatal,
 napszámos, bérlő, iparos, tőkepenzes, mágnás,
 bankár, miniszter, proletár egy akaraton voltak
 Márczius negyedikén.

Ezen a mi öreg földünkön réglátták olyan
 megnyilatkozását a nemzeti érületnek, mint
 volt Márcz. 4-én.

Vajha az az álom, melynek hatása alatt
 felvándoroltak hazánk jobbjai Márcz. 4-én a
 székvárosba — válna valóvá; és a késő nem-
 zedék, mint mi a negyvennyolczadiki álmodo-
 zókat — áldana minket is fáradozásainkért.

— Gladstone, Angolország nagyhirű mi-
 nisztere lemondott. Alig van a ma élő emberek
 közül valaki a földön, ki egyéniségének hatalmával
 oly roppant tevékenységet fejtett volna ki, mint ő.
 Az ir kérdést, mely oly régóta nyílt kérdés Angliá-
 ban s oly sok fejtörést okoz még ma is, ő rendezni
 akarta. Annyi szívósságot, kitartást, erélyt, politikát
 taktikát, mint mennyi ő épen e kérdéssnél tanusított,
 alig-alig lát az ember másodikat a politikában sze-
 replő mai férfiaknál. Gladston, lemondása még Angliá-
 ban is, hol a nagyok nem ritkák, esemény számba
 megy s lemondásával Anglia életére új korszak
 kezdődik.

— Kossuth Lajos beteg. E hir villám-
 gyorsasággal járta át a hazát s milliók szeme lett
 Turin felé szegezve, lesve, várva onnan a hirt. Talán
 könnyörül rajtunk a magyarok Istene s szent öre-
 günk még egyszer fölépül.

— A gyermekek vallására nézve
 a képviselőház közoktatásügyi bizottsága abban ál-
 lapodott meg, hogy a házasság utáni
 6-ik hónapban határozzanak a születendő gyer-
 mekek vallásáról. A szülők rendelkezési joga csak
 a vegyes házasságnál érvényesülhet.

A hét.

Bizony furcsa volt ez a hét, akár csak egy
 anarkhista tanya. Hja, de emberek vagyunk s a
 békeiséget nem szeretjük. Küzdelem aczélozza az
 erőket és a küzdelem után jövő béke adja meg a
 fölzaklatott kedélyek nyugalmát.

Lezajlott a nagy liberális népgyűlés. Százezer
 ember emelte fel szavát a polgári házasság tör-
 vénybe iktatása mellett. Százezer ember egy-hangu
 ohajtása, a mit milliók nevében, oly impozánsan
 nyilvánítottak, talán fog valamit omni a latban,
 Apponyi, Polonyi és társai ultramontanizmusával
 szemben.

Bomba a képviselő házban! Anarkhia Magyar-
 országon! Ez a rémhir futotta be hazánkat. Lázás
 izgatottság nyugtalansága tartotta mozgolomban az
 amugyis felizgatott kedélyeket. Rémult arcok óri-
 ási kérdőjelként tekintettek egymásra. Volt lőtás,
 futás, kétségbeesés. S mily általános lett az öröm
 megnyilatkozása, a midőn kiszült, hogy a bomba be-
 sem sühetett, mert puskapor helyett fűrészpor volt
 benne, mint a Polonyi bátyánk beszédében.

Hja, de ha bomba nem explodált, megcsele-
 kedte ezt Komjáthy érdemes honatyánk, a ki a
 szóllás szabadság arculütésével ismét inparlame-
 ntális tettet követett el, oda kiáltván Vajay István-
 nak ártatlan megjegyzéséért: „ilyen gaz em-
 berrel nem állok szóba.” Gyönyörű egy
 kifejezés, de nem illő a magyar parlament méltó-
 ságához, hol a haza sorsa felett vannak hivatva
 dönteni, korcsmai dialektussal élni.

Ugron a székely nép ideálja is kidühöngte
 magát Hajdan Botond buzogánya nem ütötte oly
 súlyosan Byzancz kapuját, mint ő menydörgő
 hangjával a kormány szélét hátát. A szabad székely,
 kiról a költő is megírta:

Még nem fajult el a székely vér,
 Minden esőpje drága gyöngyöt ér.

megtagadta önmagát és elvét, melyet kormány-
 képesnek vallott, beállott ultramontánnak.

Nymbus, melyet eddig a székely festvérek
 homlokára fontak, foszladozik s alig hanem tövis-
 koszoruvá válik, mert a szabad székely csak azt
 követi, ki az igaz liberálizmus valódi apostola.

Turin felől komoly felhők tornyosulnak. A
 magyar szabadság Megváltója ágyban fekszik, ko-
 mely beteg. A veterán férfi, ki majdnem félszázadon
 át a száműzetés keserű kenyerét éve, sem gondolt
 egyébre s nem tett egyebet, mint hazája jövőjén,
 boldogságán küzdött, a sir szélén áll. A visszahono-
 sításán fáradok aggdóva néznek a jövő elé, mert
 attól tartanak, hogy e törvény megalkotása is, mint
 legtöbb nagyjaink, kiténtetése, elismerése, csak a
 koporsójára fog megérkezni. Nem, megóvja a ma-
 gyarok Istene attól a nagyhazafit, visszaadja élet-
 erejét, hogy megérhesse azt, a mit a nemzet apraja-
 nagyja oly hön óhajt: ismét magának vallhatni őt.

A műegyetemi ifjuság hatalmas tüntetést ren-
 dezett egyik segédtanár tiszteletére, a ki megfele-
 dezve azon köteles tiszteletéről, melynek tanár és
 ifjuság között lenni kell. Szabályellenes eljárását
 rosszaló ifjuságnak szemébe vágta: „ez szem te-
 lenység.” Hja, ha az ország házában csaknem
 napirenden van az e fajta műkifejezés, ugyan miért
 ne használhatná azt egy tanárségéd.

Hire jár, hogy Ausztria-Magyarország osztoz-
 kodni akar Szerbián az esetben, ha ott Milán miatt
 beüt a villám, t. i. a forradalom. E hirre az osztrák
 képviselőház néhány magyar barátja interpellálja a
 ház elnökét a dolog mibenléte felől. A zágábi la-

Aztán, hogy miért lépünk ki jobb lábbal, arra
 talán az ösztön vezetett, hogy: a balon nyugvó sziv
 ne legyen annyira a viszonyos mozgásnak kitéve.
 Ne legyen annyi zakatolásnak alávetve azon bá-
 mulatos szerv, melyet szerellemmel kell táplálni,
 zenével lelkesíteni, hazafisággal támogatni, libera-
 lizmussal tatarozgatni és digitálissal nagyobb tevé-
 kenységre serkenteni, mely ugyis annyit szenved,
 hogy néha pihető helyzetben is fájdalma súlyától
 megszakad!

Ily eltékeredési hajlam egy némely növény
 fajknál is észlelhető.
 A kit néhai Vas Pál a helyi collegium Pliniusza
 fűvészkerti üvegházában szivesen fogadott, az ren-
 desen nem oly könnyen távozott onnan. Az öreg ur
 tudományos fejtegetései, de kivált humorának ezerjő
 füve mindenkor jótékonyan hatott a vendég feszült
 idegeire.

Engem mindig szivesen fogadott, mert sze-
 rettem a virágokat, a természet néma gyermekeit.
 Magasztaltam virágnöveldejét, dicsértem egyes nö-
 vendékét, adoptált gyermekeit: a begoniákat. Egy
 látogatásom alkalmával a botanika professzor éppen
 a begonia fiziológiáján tündökött. Többek közt fel-
 vetette azt a kérdést: Miért nincsen a begonia
 levélben szimmetria? Miért marad az egyik fele
 jóval vissza, míg ellenben a másik ugyancsak hatal-
 masan kanyarodik.

Hirtelenében a mint a levél szélét mathema-
 tikai szemmel vizsgáltam, látom, hogy a vonala
 spirális cycloid alakú, — és kész volt a felelet.
 Megmagyaráztam, hogy ha a botomra kötött spárgát
 a másik végével feszesen rátekerem, a szabad vég
 azalatt a levegőben ép oly forma utat ír le. A hől-
 gyek midőn a pamutot feltekerik, kezük ugyanily
 csavar menetben jár. A bignoniában a nedv kerin-
 gés is ily módon működik, a mi az egész szervezet
 külsejére is kihat. Az öreg ur meg volt nyrgtatva a
 magyarázatommal, és egy szép példány „mimosa
 pudika” volt fáradságom jutalma.

De mily borzasztó is az az egyenes ut! Kerü-
 lik kerteinkben, salonjainkban, az országházban,
 az igazságszolgáltatásnál; és miért? mert legjobb
 és legrovidebb ugyan az egyenes ut, de minden mo-
 dern aesthetikai ízlés és összhangzat megöloje.

TÁRCZA.

Rózsaszirmok!

Rég kialudt elmúlt vágyam,
 Ábránd a mely ringat lágyan
 Szárnyaszegett szenvedélyem,
 Mely szivembe szántott mélyen
 — Óh azt újra el nem bírom!
 Letört rózsá hervadt szírom.

Sötét multam, fájó multam,
 Szenvedni hol megtanultam,
 S megtanultam a szerelmet,
 Bánat, bú és féltés mellett
 E sivár mult e régi rom,
 Sötét vörös rózsaszírom

Rút irigység üldöz engem,
 Kin hatalma dul szivemben.
 Küzdés, bánat és szerelmem.
 Ez multam és ez jelenem,
 Vissza én ezt sohsem sírom
 Kinyílt rózsá sárga szírom.

Hogyha érző hü kebelem,
 Átöleli a szerelmem.
 És a szivem el van telve,
 Ugy te vagy ott lelkelem lelke,
 Te vagy ottan oda írva,
 Rózsabimbó halvány szirma

Hogyha néha elmerengek,
 S képzeletem szépet lenget,

A jövőről és meglátom,
 E jövőben boldogságom.
 Elképzelve csöndes sírom,
 Halvány rózsá hőszi szírom!

Sztanisits Jenő.

Húzódás balra.

Irta: Gondy Károly.

A hol a föld lángol, ott a néphit szerint kincs
 van elásva; a hol az ész lángol, ott a nép már nem
 keres: ott van a tenyerén, a hátán, a nyakán a
 kincshalmaz.

Nyakunkra nőtt a bölcsesség; a bölcsesség
 köve csak egy nyomja a vesénket. Szórjuk a szel-
 lemi aranyokat, prűszkölünk annak áldásaitól, mint
 a „vén bakancsos” a korcsmai jelenetben, midőn
 örömittas mámorában már semmiféle szesz nincsen
 inyére. Hát hogyan köpködne most Réthy ebben a
 denaturált világban?!

Hát biz, kisütötte végre ez a nyilván tartott
 és fűstnélküli isteni szikra, ebben a borzasztó
 polgári házasság bonyodalmai közepette, nemcsak
 hogy a balpárt ugyancsak életképes; ennek meg-
 boldogult elnöke Irányi Dániel politikájában helye-
 irányt követett; és a jelenlegi Justh Gyula az egy-
 szer juszt is „becsületés” ember: de még bárki is
 bekötött szemmel nem tud egyenes irányban
 haladni: az ember természeti hajlandóságánál fogva
 „balra” húzódik.

E „bekötödsdi” persze puha talajon, hóban
 játszódtott le, így a balkanyarodási törvény plasztiká-
 já még némi oldalvilágításra szorul.

Ha e rendes járást figyelemmel kísérjük pl:
 az egyes léptekeket utána mérjük, tapasztalni fogjuk,
 hogy minden harmadik lépés (Apponyi) valamivel
 rövidebb a két előtte lévőnél. E harmadik lépéssel
 mintegy rektifikáljuk a test egyensúlyát, kivált ha
 a g y o t lépünk. Zene nyelven szólva, triole-okban
 járunk.

Ha tehát a jobblábbal lépünk ki, van az első
 triole-ban két jobb- és egy ballépés. A jobblább a
 kapaszkodó, a bal a támogató szerepet viszi a já-
 rásban.

A két erősebb jobb láb közé esik a bal, így a
 jobblább egy ívet ír le a levegőben, melynek köz-
 pontja a balláb nyomában keresendő; természetesen
 hogy a harmadik lépés a test oldal-egyensúlyozása
 végett ösztönszerűleg mindig befelé kanyarodni
 igyekszik. A második triole-nál két gyenge lépés
 megyen egy erősebb ellenében, itt a kanyarodási
 iverzet kisebb is.

E két váltakozó triole elem folytonosságából
 eredő utunk irányja okvetlenül a támpontok fele
 balra tér ki a matematikai egyenességnek. Ezen
 oknál fogva a balláb mint támogató, szenvedő, soha
 sem fejlődhetik ki annyira, mint a kapaszkodó,
 cselekvő láb, és ennél fogva emennél valamivel fej-
 letlenebb, rövidebb is.

Ugyanaz áll a kézről, valamint az egész szer-
 vezet baloldaláról.

A ballépés a gyengébb; a ballépés vissza a görbe
 utra... a j o b b nem tudja ezt megakadályozni!
 Balhit, balhiedelem, balsors! Tehát mindö-
 rökké áll az „eredendő bűn” szikla vára; semmiféle
 hatalom, törvény, erő, erény, erély, erkölcs, dinamit
 nem robbanthatja fel azt: bűnre születünk.

Egyetlenegy „ballépés” a kárhozat örvényébe
 sodor; „jobb lépés” nincsen az erkölctan szótá-
 rában! A természet egy és nagy alkotmányába miért
 is vennők fel paragrafusokat a jó és „jobb” meg-
 jutalmazására, ha már egyszer a bűn minden
 örökségünk?!

Semmiféle állam még eddig meg nem kísé-
 rlette azt, hogy a jót jutalmazná úgy, ahogy most a
 rosszat bünteti. Ki éhezik, koldul a falatért; de ha
 ezt is megtiltják, elveszi a más feles kenyereit.

Mondja ki a törvény: ki éhezik, forduljon az
 új igazságsügyi palota földszint 1. sz. „kenyér” ter-
 mébe; és a törvény könyvéből százával törölheti a
 paragrafusokat. Maga magát semmisíti meg.

Nem is lett volna soha szükség arra, hogy a
 kolostor helyét dohány üzérkedéssel megszentelt-
 telenítsük; nem, hogy most helyébe börtönt
 építtessünk. Ha a kormány nevében ugyanott a
 szent helyen tiz barát az igazságszolgáltatás milli-
 óin kenyeret osztogat, bizony másképp állunk az
 erkölcs dolgában.

pok, — a kik szintén igen jó magyar barátok — már szélteben-hosszában kürtölik, hogy a magyar hadsereg már közelebről barak-táborokat fog Szerbia határához közel felállítani. Rémkép az egész. Festik az ördögöt a faira. Nem gondol, hitünk szerint, a mozgató politikai kör sem ily dolagra. Van mi nekünk hangya-bolyunk, ultramontán szlávunk elég, minek gyűjtenők meg újabb csoporttal bajunkat. Elég egy sütetből egy lepény.

Négy nap választ el ama nagy naptól, mely a magyar nemzet történetében arany betűkkel van följegyezve, márczius 15-től, és Debreczen hallgat, miért van ez? Ifjuság, ti a jövő oszlopai, hol vagytok? Kihalt volna a lelkesedés tüze talán? Nem, azt nem hihetjük, a nagy nemzeti ünnep évfordulójának emléke a multhoz méltóan fog megünnepeltetni. Ez rátok vár ifjuság!

Kupidó.

Cserni Berta.

Mikor először találkoztam Cserni k. a.-nyal, (megvallom nem valami előnyösen ütött ki; mert háttal ült felém) látva az ő nádszál, hajló természetét, úgy gondoltam, hogy egy kicsiny fuvalom is menten semmivé teszi; hát egy ölé szenvedély viharában hogy tudna megállni. Azóta láttam többféle jellemet hogyan alakít s örömmel jegyezhetem id., hogy nagyot haladt. Pedig a szerepkör, melyben ő mozog, oly sokféle természetű, ahány az ember. Nem hiszem, hogy a nap a földi tárgyakra több és különösebb árnyakat vetne, mint ahányféle a szerelem megnyilatkozása az életben. A nő, ki a világtól teljesen félre vonul, s lemondásával oly tiszteletreméltó, mint az oserdó, ha nyugalom pihen fölötté: épp úgy szerelmének bódol, mint a cseber komteszek, kik Don Juán bakájuknak egy csókért szívesen átadják a vizes edényt. Évától kezdve, ki egy almáért oda dobta a paradicsom boldogságát, csak hogy öntudatosan szerethessen: Burnszt Róbertig, ki első szerelmének Marinak nevével halt meg; Penelopétól Francois Coppe lovárnóéig, ki bájjait feltárja, hogy névtelen gyermekinek kenyeret szerezzen, oly sokféle alakot ölt a szerelem, hogy nem lehet előszámlálni.

Ezt tudni, ösmerni kell annak, ki, mint Cserni k. a. — a szerelmi hősnők szerepét van hivatva személyesíteni. És a szerelem annyira egyéni, hogy ha azt másként, mint saját egyéniségünkben, akar-nánk magyarázni: okvetlen falsot adunk.

Utánozni addig s azokat a vonásokat, ameddig és amiket megengednek talán egy nép, társadalom, vagy szokás, lélek állapot közös volta — ez megengedhető; ám mihielyt az általánosból átszapp az egyénire: egészen becsnékülívé válik minden törekvés.

Kiválólag a szerelmi hősnőknél, ha előadásukban kilátszik nekik: már akkor félig elbuknak. Az a vér, gondolkodás, öröm, szenvedély, hang kell hogy uralja egész valójukat, mit személyesítenek. Ez a titka művészetöknek.

Cserni k. a. személyisége eléggé vonzó magában véve is; hangja hajlékony, az érzelmek skálájához idomul, eléggé sima; kitörésekre alkalmas; szaválása tagolt, értelmes. Arcjátéka majd-

Mily szépen kigyóznak a folyók medrei, — mily visszatartó a csatornák nyil kényszer utjai! A hegylanczolat a maga nyergeivel, völgyeivel, fensíkjaival, mely elragadó, lélekemelő, — a khinai fal: egy tömlőz birodalom kedély zibibaszó fensíkja, egy végtelen sáncz mily nemtelen, embertelen rab alkotmány! A költészet, a keresve keresett hazugság mily ellentéte a realis próza igazságának! Ha szépen hizelegsz, tenyeren hordanak, ha kimered mondani a tiszta igazságot, vasra vernek, börtönbe vetnek. A természet és művészet (köztük ugyan nem ösmerek különbséget) alkotásai mind szép szabályos görbe vonalakban fejlődnek.

Egyenes a zuhanás, a bukás, a robbanás, a gyűlölet, a bosszu, a harag; egyenes a mi nem édes, nem kedves; egyenes irányu a piszkos csepp, mi a gyarló ember sárnyomában felreccsen.

A természet még rombolásaiban is mindig aethetikus magasztos. A tenger felkorbácsolt habjai a legfestőbb vonalakban csapnak az ég felé, a vészmadarak körben repülve közelednek a vitorlás árbocokhoz; a varju egy bizonyos körutban szállja meg a templom keresztjét, mert: maga az örvény az „elragadó“ prototypje, a legszabályosabb körvonalakban vezető áldozatait az önműködő sír mélyébe!...

A leggyorsabb a világ, maga a mennyki is csak cikázva halad romboló útján. A századok óta bolyongó meteorok is csak a föld vonzó közelében veszi normális irányát a föld központja felé. Nap, hold, csillagok gömb alakban mutatkoznak; a rendes égitestek körben forognak, köröndben az üstökösök: Kerek a világ, domboru a tenger felülete: körben hajtja a sziv piros vérünket, domborodik a kebel a lélek dagályától.

Es az ember vajjon nem mint egy örök anyalélektől megvált leány, elszakadt meteor bolyong a földön, hogy azután égi pályá megfutása után, ismét megállapodjék „ott“ a honnan kiindult?...

Jó Pista bácsi! Be csületes Sanyi bátyánk! Tik már messze sarkantyuztok azon sima égi liberális pályán! Nem tapasztaljátok-e most még inkább, hogy a húzó dás „balra“ tart?

Csatakosabb-e ott is a pantalló bal szára?

nem semmi. Ugy látszik, hogy ennek a művészetnek nem tulajdonít nagy fontosságot; pedig e nélkül nincs és nem lehet művészet. Mire a szó szegény, mit a költő elhalgat, vagy reá csak pár szóval utal: azt az arc és szemjatek beszéli el legfrappansabbul. Egy tekintet többet mond el a maga helyén mint bármily szép frázis. Tóth József, Vizvári, Jászai M. asszony, Márkus Emilia arc- és szemjatekukkal emelkedtek oly magaslatra, melyet elérni minden művészek ambícióját kell hogy képezze. Mozgásában Cserni kisasszony kevés otthonosságot tanúsít. Nem lámpaláz nála, mely őt sokszor előveszi a színpadon, hanem nincs teljes otthonossága a nézőtérben. Nem ösméri ki magát: hogyan álljon, forduljon, szemben, oldalt, vagy igen helytelenül háttal a közönséggel szemközt; hogy legyen kiserője keze deklamálásának, érzelmeinek. Kezdő színésznél megbocsáthatók e defektusok, de Cserni B. kisasszonynál, ki méltán kedvenczévé fog válni a helybeli közönségnek rövid nap: ezekre figyelni kell, ezeket ki kell köszörlülni. Általán véve pedig Cserni kisasszonynak szép előmeneteléhez gratulálunk a kiváló figyelmünk tárgyává tesszük.

Nyilatkozat.

Kedves kötelességemnek tartom, lapom t. közönségével tudatni, hogy a köztem s felelős szerkesztőm Vántsa György ur közt felmerült félre értésből származott differenciák békés úton s minden fentartás nélkül el lettek intézve, melyekre bizonyosságot tesznek a Debreczenben 1894. márczius hó 7-kén az ügyben felvett jegyzőkönyv szerint megbízottaim:

Simonffy Gyula,

Babolchay Béla,

és a Vántsa György ur megbízottai:

Berezky Lajos,

Timár Imre,

Zicherman Herman.

HÍREK.

Határidő naptár.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva van pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

A Gőnczy-egyesület „Otthon“-a (Keresk Akad. földsz.) nyitva szerdán és szombaton d. u. 3-tól esti 9 óráig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Séta-hangverseny a Margit fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Április 26-30. A sorozás ideje Debreczenben.

— **Istenisztelet.** Ma vasárnap márczius 11-kén az ev. ref. templomokban a következő lelkészek tartanak egyházi beszédet: nagytemplomban Mindszenti Imre s. lelkész; kistemplomban Kovács Emil s. lelkész; uttemplomban K. Tóth Kálmán lelkész; ispotálytemplomban Dicsőfi József lelkész.

— **Kiállítási Értesítő.** Debreczen szab. kir. városa tanügyi társadalmá által megindított ama mozgalom, melyet már lapunk olvasói lapunkból nemcsak általánosságban, hanem a maga részleteiben is ismernek, a folyó évi augusztus hó 18-dikától szeptember hó 2-dikáig rendezendő kiállítását megelőzőleg elhatározta, hogy „Kiállítási Értesítő“ czimen hivatalos szak-közlönyt ad ki. — E szak-közöny márczius hó 15-dikén — csütörtökön — fog először megjelenni és azután minden héten egyszer. — A „Kiállítási Értesítő“ tartalma az előkészítő nagy- és rendezőbizottság hivatalos értesítésein kívül ismertetői fogja az előmunkálatok történetét, a kiállítás általános és részletes tervezetét, a rendező- és jury-bizottságok működését körvonalozó szabályzatokat, azon eseményeket, melyek a kiállítást megelőzőleg s közvetlen a kiállítás tartama alatt történnék. Közöl szakirányú értekezéseket, a kiállítás kiválóbb tárgyainak tizes leírását és ismertetését. Tájékoztató rovatában hűképet fogja nyújtani azon szakelőadások, felolvasások, ünnepségek, értekezletek, esetleges kongresszusok idejének és tárgyaiknak, melyek a kiállítás tartama alatt tartatnak és rendeztetnek. Hírek rovatában állandóan közölni fogja a kiállításra jelentkező névsorát és a kiállításra bejelentett tárgyak jegyzékén kívül a kisebb eseményeket, melyek a kiállítókat, a tanügyi barátokat és azok érdekeit képviselik. Tudakozó rovatában a kiállító kérdéseire ad kimerítő felvilágosításokat. Hirdetési rovatában elvállal nemcsak a tanügyi dolgokra vonatkozó, hanem bármily hirdetéseket is, melyeket a kiállító, illetve hirdető kívánalmához képest ad ki.

— **Kiállítási Értesítő** előfizetési ára — hat óra — 3 korona. A hirdetési díjak a következők: egy egész oldal 8 korona, fél oldal 4 korona, negyed oldal 2 korona — 60 fillér bélyegilletéken kívül. — Idegen nyelven irt hirdetéseket is elfogad a szerkesztőség, melyeknek magyar nyelvre fordítását

mérsekkelt díjért eszközöli. — A z előfizetés díjak, valamint a hirdetések szövege és díja is a „Kiállítási Értesítő“ szerkesztőségébe (Debreczen, Kereskedelmi akadémia palota) Vántsa György felelős szerkesztőhöz küldendők be.

— **Márcz. 15-ike** minél inkább közeledik annál inkább kidomborodik egyes részleteiben, mikről méltán mondhatjuk, hogy méltó lesz a nagy nap emlékéhez. Márcz. 15. reggel 9 órakor a főiskola imatermében istentisztelet lesz, az énekar közreműködésével, amikor a tanárkar egy tagja tart alkalmi beszédet és odát szaval Lencz Géza 4. th. Délután 3 órakor gyülekezés a főiskola udvarán, hol a tűzoltó zenekar a városi összes dalárdákkal adja meg a nyitányt. Lesz szavalt; emlékbeszéd, felolvasás.

— **Uj ügyvédek.** Dr. Szabó Imre, a debreczeni kir. törvényszék egyik aljegyzője, a napokban kiváló sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát Budapesten. Minthogy továbbra is a kir. bíróság kötelességében marad, az ügyvédi kar egy kitűnő képzettségű tagot veszít benne. Dr. Kőrösi Kálmánt a „Debr. Híradó“ fel. szerkesztőjét a debreczeni ügyvédi kamara Debreczen székhelylyel a gyakorló ügyvédek névjegyzékébe felvette.

— **Vendéglősöknek és kávéosoknak** szól ama legújabb intézkedés melyet Boczkó Sámuel rendőrfőkapitány hozott tervbe, s mely a legközelebbi mártiusi közgyűlésen már tárgyalás alá fog kerülni. E szerint az első osztályu vendéglőkben és kávéházakban a zenézési és záróra éjféli 2 óráig tart míg a másod rendű vendéglőkben és kávéházakban ugyanez csak 11 óráig fog megengedtetni.

— **Vízvezeték** Debreczennek. Miután a debr. orvos- és gyógyszerész-egylet az egészségügyi bizottság és a mérnökár is oda nyilatkozott, hogy Debreczennek szüksége van a vízvezetékre a városi pénzügyi bizottság kimondta, hogy a városi tanács kerestésék meg a vízvezeték sürgős létesítése tárgyában. Mint tudjuk e hó folyamán tartandó rendes közgyűlés már határozni fog Debreczen e vitális kérdése fölött.

— **Hangversenyek.** Annyi féle alkalom van manapság Debreczenben a mulatozásra, hogy szinte vágyunk egy kis pihenőre is. És a mulatozás annyiféle nemes szórakozással van egybekötve, hogy e tekintetben mi debreczenek ma mindjárt a székvarosiak után következünk. A színházban, Margitban, a főiskolában voltak hangversenyek. A színházban, aki gyönyörködik a mesteri összjátékban — megtalálhatta azt a Röder nővérek hangversenyén; a Margitban, aki a műkedvelők precíz játékát s érdekes előképet ohajtotta látni — megtalálhatta az ev. ref. felsőbb leányiskola növendékei által rendezett hangversenyen; s végül a kollégium ós falai közt a Nagy József Vecsei-féle emlékünnepen a nemes tanuló ifjuság nyújtott ritka élvezetes órát. Mindeniknek meg volt a maga közönsége nem hiányoztak az ovációk, s Debreczen büszke lehet rá, hogy annyiféle nemes szórakozást láthat falai között.

— **Biczó Gyula** helybeli építő mester felszólítása folytán szívesen hozzuk nyilvánosságra amaz emberbaráti ténny, melyet nevezett t. polgártársunk egy szerencsétlen család érdekében tett. Kiss Mihály kömüves és neje helybeli lakosok elhalván, 4 kis árva gyermek maradt utánok, e kis árvák érdekében indított gyűjtést Biczó Gyula ur, melynek eredményekint 14 frt 50 kr. gyűlt össze. Ezt átadta Gebei Ferencnek a gyermekek gyámjának. A nyugta így szól: A mai napon 14 frt 50 krt én mint Kiss Mihály örökösének, Kiss Juliánna, Kiss Eszter, Kiss István, Kiss Margit gyámja Biczó Gyula irtól köszönettel felvettem. E nemes tett önmagában hordja dicséretét.

— **Kérvénye** Simonffy Imre kir. tanácsos, mint Debreczen szab. kir. város polgármesterének az Ondódi és ujosztási földekre vonatkozó korlátozás törlése s a kitörles bekebelezése iránt. Végzés. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium által 1893. október 17-én 7105/III. B. M. szám alatt jóváhagyott Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1893. márczius hó 24-én 41/2489/1893. bkyg sz. alatt hozott határozat alapján a debreczeni telekjegyzőkönyvekben a 227/1868, 7696/1876. és 9855/1879. sz. végzésekkel feljegyzett azon korlátozás, hogy a házúrtani földek (Ondódi és ujosztási) csak debreczeni házbirtokosok közt képezhetik adás-véves és csere tárgyát, az összes telekjegyzőkönyvből töröltetni rendeltetik. Miről Ábrahám László tiszti főügyész a záradékolt eredeti közgyűlési határozat visszaadása mellett és az összes érdekeltek végzésileg értesítetnek. Kelt a debreczeni kir. törvényszék mint tkvi hatóságánál 1894. február 23-án. Nagy Károly m. k., kir. törvényszéki bíró.

— **A debreczeni löversenyek.** Lapunk szűk tere miatt nem adhatjuk a versenyek részletes föltételeit, rövid kivonatban csak a díjak közlésére szorítkozhatunk. Előő n a p. Szombat ápril 21-én. I. Nyeretlenség eladó verseny, 1000 korona. Távoiság 1600 méter. II. Debreczen sz. kir. város 100 drb. arany. Távoiság 1400 méter. III. Hortobágyi díj 1000 korona. Távoiság 1600 méter. IV. Akadály verseny, 1000 korona. Távoiság 3200 méter. V. Eladók akadály verseny 1000 korona. Távoiság 4000 méter. Más o d i k n a p. Vasárnap, ápril 22-én. I. Nyeretlenség verseny 800 korona. Távoiság 1200 méter. II. Totalisateur verseny, 1200 korona. Távoiság 2400 méter. III. Eladó verseny, 1000 korona. Távoiság 1600 méter. IV. Akadály verseny, 1000 korona. Távoiság 3200 méter. V. Nagy akadály verseny, 1500 korona. Távoiság 4000 méter. VI. Mezei gazdák (földészek) verseny 220 korona. Nevezni lehet Eng ess z e r József egy l. titkár urnál Deb-

reczen Szent-Anna utca 2266. sz. a., a hol a föltételek is megtekinthetők.

— **Debreczen statisztikája Február hóban.** A polgármesteri jelentés szerint az elmúlt febr. hóban a rendőrség által letartoztatott összesen 93 egyén. Ezek közül 88 megbüntettetett, 5 ádatatot az illetékes bíróságoknak. A katonai létszám összesen 1471 emberből állott. A lakosság által állami adó fejében befizetett 71,338 frt 98 kr, különféle adókban több mint 3000 frt. — A közegészségügy kedvezőbb volt, mint a megelőző hóban. Kevesebbek voltak ugy a megbetegedések, mint a halálozások. Heveny ragályos betegségek közül a kanyaró, vörbeny és roncscső torokból észleltettek, utóbbi 8 halálesettel. Elhalt különben február hóban az egész város területén 130 egyén. Ezzel szemben 177 gyermek született. A szaporodás tehát 47. Háza ssá g r a lépett j az elmúlt hóban ötvenhat pár. A reformátusoknál 49 pár, 6 pár róm. kath. és 1 pár zsidó. A rendőrfőkapitányság, mint 1-ső fokú iparhatóság által különböző iparágak gyakorolhatására összesen 29 egyén láttatott el iparigazolvánnyal. Munkakönyv kiadatott 74 darab.

— **Vivótanfolyam.** Br. Chappon Semu jó hírnévként örvendő oklev. vivótanár 5 hétig tartó vivótanfolyamot nyit Debreczenben. Jelentkezhetni a „Bika“ szálloda I. em. 24. sz. a. tanár urnál. A jó hírnévként örvendő tanár urat ajánljuk a közönség pártfogásába.

— **A pénteki katonai lóvásáron** 79 kilitított lóból háromat vettek be. A vételár 300—380 frtig emelkedett.

— **Absolutórium fodrász részére.** Jókudvú fodrász urak mulattak egyik estén a „Két galamb“-ban; poharozás közben feláll egyik közülük s egy jó ízű humoros Absolutóriumot nyújt át barátjának, mely így hangzik:

Absolutórium:
Mint a debr. első borfogyasztási társaság bizottsági tagjai és a vízfogyasztási szövetkezet nyilvánosan messzekerülő veterán patent korhelyek, adják tudtára mindazoknak, kiket most vagy jövőben illet, hogy alsó és felső pinczefalvi borhegyi, kocsmárlaki Dr. Monokli tyukszeműtés, szörvágók és foghuzgár, a mai napon előtűnk az alább írott tantárgyakból levizsgálván, részére jelen Absolutóriumot kiadjuk:

Tantárgyak:
Borfogyasztási művelet: non plus ultra; Sördözsölészet: netovább; Snapsz kortyintási bölcsészet: ez a kutya; Egyes ivások hőrpintgetési fantáziája: kutyáliter nagyszerű. Testgyakorlat: Rókszat: skandalum; Egyenes járás, de csak egy fal mellett: kitűnő.

Melynek erejéül stb. őt felruhazzuk az első debreczeni szeszpocsékló, lumpásztai Lihó egylet dirrigáló elnökévé.

Kelt a Lihó egylet tanképesítő osztályának Szentheverdel napján tartott ülésében.

Dr. Bokrugró Boriszláv fű-fű rektor; Dr. Venyige Czézár, szagtaná; Dr. Borhüty Aladár, szesz vegyész; Rókási Iván, testgyakorlati professor; Dr. Gieszhübli Tivadar vegyelemző oszt. főnök; Dr. Suliguli Simeon, okleveles gégyész; Dr. Margitai Hurutos, Szolyvai Engelbert az orsz. vízahólyaggyár igazgatója; Dr. Bikarbanási Katzenjammer Timóthéus a másnapi lázak tudora.

— **Színházi műsor:** Vas. márcz. 11-én Kintornás család népszimü, bérlet 128. Hétfőn márcz. 12-én Strogoff Mihály utazása szimü, bérlet 129. Kedden márcz. 13-án Jó falusiak vigjáték, bérlet 130. Szerdán márcz. 14-én Ötödik pont operett, bérlet 131. Csütörtökön márcz. 15-én Szigetvári vértanuk tört. szimü, bérlet 132. Pénteken márcz. 16-án Ludas Matyi énekes bohózt, bérlet-szünet. Szombaton márcz. 17-én Libapásztor operett, bérlet 133.

Tisztelettel felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kik egy évnél több idő óta vannak hátrányban, hogy tartozásukat — az érhető kellemetlenséget elkerülmi ohajtva — rendes uton beküldeni sziveskedjenek.

Irodalom és művészet.

Uj zeneművek:

Nádor Kálmán budapesti zeneműkiadóval megjelent a „Cziterás“ Konti József legújabb és rendkívüli sikert ért operettje. Az első fűzet egy Barcarollát, Rozetta belépő keringőt, Izabella románctát és egy Gondolierát, a második Izabella belépő indulóját, két kitűnő nagy hatással énekelt Csuplét és Anita dalát tartalmazza. A 2 pottpourri ára 2 frt, s kapható Nádor Kálmán zeneműkereskedésében Budapest, Károly körút 8. szám alatt. Ugyancsak Nádor Kálmánal jelent meg egy keringő Gestring Bélától „Jubileum keringő“ czimen. A czimlap igen csinos kiállítású, József főherczeg kitűnően sikerült arczképével. Kapható a fentjelzett kiadónál ára 1 frt. Melegen ajánljuk olvasóinknak.

— **Tanítók** (tanítónők) jogai és kötelességei czimen Dr. Szabó Mihály egy terjedelmes szakmunkát ad ki. E szakmunkát, mely a maga nemében első uttörő, ajánljuk az érdekelte szakközönség figyelmébe és párfogásába. Megrendeléseket — az előfizetési díjnak, 2 frt 20 kr. beküldése mellett — Kolozsváron elfogad a szerző.

Kis lutri. 1894. Mártius 7-én.

Prága	36	69	86	22	15
Lemberg	61	2	78	59	27
Szeben	13	9	29	20	40

Barcza Lajos és neje Fodor Julianna veszik. Mórcaz András majorsági földje egyrészt 280 frtért.

Levél az „Ország-Világ” tek. szerkesztőjéhez. Budapest.

Tekintetes szerkesztő ur! Falusi ember vagyok. Létem, örömöm, boldogságom, hajlékom szentsége ahoz a kis lakáshoz van kötve, melyet otthonomnak nevezek. Két gyönyörű gyermekem van, mindkettő leány: egyik 18 éves, másik 12. Szemem fénye mindenik. A nagyobbik alig egy éve, hogy nem jár iskolába, a másik még most is czipeli a könyvet naponta négyszer haza és vissza az iskolába. A mi szegénységemtől telik, ennek a két lánynak mindent megteljesítek. Könyvtárak van; lapokat olvasnak; vitáznak egy és más dolog felett, mit a lapok megpendítenek. Az ön lapja is jár nekik. De a mit ma láttam az ön lapjában, arról higgadtan még irni sem bírok. Arczomba szökik a vér, mikor látom, hogy lányaim eldobják az Ország-Világot; s ha kérdem, mi ennek az oka, pirulva azt kapom válaszul: nincs most abban semmi apa!

Dehogyan nincs. Van abban egy olyan kép, melyet az én gyermekeim önkénytelenül eldobnak maguktól, mert szüziess szemérmök meg van általa sértve.

Nos tehát szerkesztő ur, lehet hogy ön Herczeg Ferencz urnak nagy szolgálatot tett, egy ily illusztrációval: de az is áll, hogy asztalomon lapja többé nem fog helyet.

Vártam, hogy talán a debreczeni lapok majd tiltakoznak, egy magát kiválóan szalon-lapnak valló hírlap ily illusztrációja ellen. Nem tették; hát megteszem én. Tiltakozom a tűzhely tisztaságának, szentségének ily arczul verése ellen. Ha más nem tudok leányaimnak adni: akarok adni szeplőtlen szemérmét, mely a piszoknak még gondolatától is irtózik.

Közleményem közétételéért szives köszönetet mond szerkesztő urnak*

híve
Gracchus.

CSARNOK.

Megtört sugarak.

Gyermekkorom sok buval, kinnal telt el. Árva voltam, nem volt meg jó anyám, Arczom de sokszor öntöztem hő könnyvel, Sokszor sóvárgtam szebb, jobb nap után.

Felnöttem végre ember lett belőlem Reméltem, vártam szebb és szebb napot, Hogy azokért, amit már át szenvedtem Az égtől egy kis kárpótlást kapok.

Szivem, mely addig gyűlölni tudott csak Egy nap föllobbant, édes lángra gyúlt, Mint zöld cserény, ha a villám beléscap — Álom volt az is... réges rég elmúlt.

Könnyezve járok emlékem kertjében Borus felettem — s én is az vagyok, Siratom első, forró, szent szerelmem És nem remélek többé jobb napot.

Kacziány R.

Mikor eszik a szegény ember fájczán pecsenyét?

B. tanyáján kint az elepi tanyák közt él egy majoros család, vagy jobban mondva telet. A család áll hét tagból, a kik a legszebb egyetértésben élnek, a mennyiben a napi falatokat testvériesen megosztják magok között. A napi falat lebbences leves, tészta, sült krumpli, tök, málé, nagy ritkán borjú fű; — ez utóbbihoz úgy jut a család, ha az anyok leginkább szombaton a városba jön, és a mészáros-tól olcsón megveszi a borjú fűt, aztán savanyun eszéknek elkészítve lakomat csinál belőle a családjának, azon a czimen, hogy hus! Vannak aztán még rendkívüli állapotok vagyis lakmározások a családnál, tudniillik mikor a kajla pisze malacot, (a mely rendszeren egész nyáron kender közé pányv-kötelen hizik) úgy karácsony tájba a pulyák riadalmai közt a család fő anyonüti, ezek után vagy két hétig csorog a zsír a málé fuvók szájáról, de minthogy a hurkának és kolbásznak vége van, mint az utnak a hortobágyi kompnál, azonképen a kajla pisze malac teteme is elfogy és felmondja a további dicséretet, következék ismét a bőjtősebb eledetek fogyasztása. Azontul csakis a zsirtól betelített asztal hallatlanítja e hon rőfögő kajla pisze szülöttének jobb sorsra érdemes dicső maradékát a már fentebb elsorolt tök, krumpli stb. phantasztikus hazai ételek daráltatnak az átalakulás titkos örvényében.

Az ám, de estendet a Pista gyerek a tanyából egy düllönyire éppen akáczfa töre-morát szed javába, a plattos kájhába valót, mikor egyszer csak egy nagy madár a levegőből a lábaihoz gurul. A Pista gyerek sem rest az égi tüneményt, vagy eleven meteort a földről felvenni és kíváncsian, de nagy meglepéssel szemlélte, hogy a lábaihoz esett

* Utána néztünk az említett illusztrációnak s valóban esodálkozunk Dr. Váradi ur műérzkén, hogy megengedte lapjában ennek közétételét. Szerk.

meteor egy szép tollal felcizfrázott madár. A család a tanyában együtt van Rápolti gazdával, ki urasági hajdu volt Z. grófnál, s bizonyította, hogy sokszor látott ilyen czifra tollu madarat, mikor a méltósága vadászott és bizonyította, hogy ennek a czifra tollu madárnak igen fám izletes husa legyen. A gazdasszony beleegyezésével a czifra tollu madár (fájczán) csakhamar a bogrács fenekébe fordul és egy óra múlva a család oszlopa a málé fuvókkal együtt dicséri, hogy ez a vad madár milyen felséges jó itel.

Czyprus.

KIMUTATÁS a debreczeni telefon hálózat beszélő állomásairól:

69. Államvasutak állomás főnöke.	47. Kohn Henrik fűszerüzlete.
75. Államvasutak üzletvezetősége.	67. Dr. Kola János ügyvédi irodája.
124. Alter Sándor „Corso” kávéház tulajdonosa.	4. Kovács Gábor ügyvédi irodája.
34. Dr. Balkányi Emil orv.	110. Közvágóhíd építési vállalat.
40. Dr. Balkányi Miklós ügyvédi irodája.	113. Kardos László nagykereskedése.
91. Dr. Balkányi Miklós lakás.	114. Kardos László lakása.
84. Bauer és Társa gépgyára.	118. Dr. Kemény Mór ügyv.
35. Berger Henrik irodája.	125. Köles. seg. egylet.
37. Berger Jenő műépítész lakása.	157. Id. Kuczik Gábor üzl és irodája.
149. Biedermann E. és fia czég posztó üzlete.	54. László Albert könyveskeres.
112. Beekert Manó irodája.	126. Lendbauer Kálmán „Korona” vígadó bérl.
65. Dr. Balkányi Ede orv.	148. Löfkovits Márton ügyvédi irodája.
116. „Bécsi” biztosító társ.	74. Légszuszogó.
135. Dr. Burger Péter orv.	64. Löfkovits Arthur lak.
132. Dr. Bakonyi S. ügyvéd	53. Lukács Ármán bank-és bizományi üzlete.
83. Casinó.	93. Löfkovits Arthur óras és ékszerész üzlete.
70. Csanak József nagykereskedő.	144. Lusztig Dezső ügynői és bizom. irod.
90. Dr. Csikos Sándor orv.	44. „Margit” fürdő.
131. Debreczeni faszövetkezet irodája.	71. Matolcsi István épít.
18. „Debreczen” szerk.	151. Dr. Márton Imre és Kálmán ügyvédek.
35. „Debreczeni Ellenőr” szerk.	121. Mendelovits Lajos üzl.
55. „Debreczeni Helyi Vasut” irodája.	48. Mentelep parancsnok.
43. „Debreczeni Helyi Vasut” nagyerdői indóháza.	161. Münch Gusztáv irodája.
104. Debreczeni első takarékpénztár.	49. Németh András Dohos-vigadó bérlője.
20. „Debreczeni Hírlap” szerk.	38. Osztrák magyar bank.
2. Dohánygyár.	10. Pavillon laktanya (katonai kénytelen).
142. Dréher Antal serfőzde főrakt.	16. Parragh Mór gőzm.
17. Első debreczeni fakeskedő társaság főkötelepe.	24. Parragh Mór lisztüzl.
79. Első debreczeni fakeskedő társaság főüzleti telepe és irod.	33. Dr. Popper Alajos orv.
52. Első magyar ált. bizt. társ.	138. Dr. Popper Mór ügyv. és „Hitelezési védegyelet” irodája.
9. Eprekerti faraktár.	31. Rendőrfőkapitány marógnál.
14. Fehér Domokos a „Bika” sz. bérlője.	87. Rendőrfőkapitányság.
140. Falk Ármán üzlete.	95. Rendőrfőkapitányság. I. ker.
150. Falk Ármán kefégyára.	27. Rendőrfőkapitányság. II. ker.
46. Főerdőmester.	45. Rendőrfőkapitányság. III. kerület, bejelentési hivatal.
68. Főispán.	41. Rendőrfőkapitányság IV-ik kerület, éjjeli őrség.
13. Fűst Mátyas és fia czég és Áron Miksa czég irodája.	56. Rendőrség az indóháznál.
139. Fabriczeus Géza nyári lak.	130. Róm. kath. temetőőr lakása.
155. Dr. Freund Jenő ügyv.	128. Róm. kath. templom sekr.
85. Glöck Adolf pinczér-ügynök.	62. Rösenberg Albert özvegye és fia szállító czég.
60. Gebauer Károly érczkoporsó gyára.	15. Rösenberg Simon „Baross” kávéház tulajd.
102. Gebauer Károly első hazai érczkoporsó gyárának temetkezési intézete.	158. Schwarcz Vilmos butorgyáros.
141. Gunst Frnő épít. cikkek irodája.	78. Gerster Kálmán és Rösler Richard mérnök és építész vállalk.
102. Dr. Holländer Dezső ügyvédi irodája.	78. Részvény serfőzde városi irodája.
45. Geróby Fülöp üzlete.	5. Roischnek V. Emil gyógyszerháza.
89. Gondy és Egei fényképezési műterme.	86. Rösenberg A. „Erohner” szálloda bérlője.
159. Gyepmesteri telep.	99. Roischnek V. Emil lakása.
118. Hochfelder Jakab irod.	7. Részvény serfőzde külső raktára.
162. Illmann Józsa. börtönüzlet.	80. Riesz Lipót cukr.
81. Ipar és keresk. bank.	108. Roos Jakab fakesk.
94. Iparegyesületi tak. és hitelintézet.	109. Riesz Henrik kocsigy.
39. „István” gőzmalom.	137. Rickl József Zelmos üzlete.
106. Dr. Irinyi István ügyv.	23. Radetzky József fűszer és csemege üzl.
120. Izraelita hitközségi jegyző.	123. Szent-Királyi Tivadar kereskedése.
115. Járvány kórház.	82. Dr. Siehermann Adolf orvos testgyógyászati és massage rendelése.
153. Dr. Kardos Samu ügyvéd irodája és a kir. táblai értesítő szerk.	143. Sámí Béla lakása.
10. Keresk. és iparkam.	156. Szabó Mihály hentes üzlete.
22. Koncsák Géza fűszer és magkereskedése.	50. Szikszay Lajos építész.
66. „Kegelet” tem. int.	11. Sziuka István szoda-vizgyára.
59. Killer Ede butorker.	122. Spiegel Miksa mosó-intézte.
37. Klein Mór és Péterffy fakeskedő czég.	12. Stern József és testv. kefégyára.
152. Klein Bernát üzlete.	21. Stern József és testv. faáru gyára.
160. Klein Ignác üzlete lisztkeres.	
105. Komlóssy Arthur ügyvédi irodája.	
101. Közgazdasági bank.	
11. Közkórház.	
30. Kunz József és társa czég üzlete.	

136. Szabó Lajos és fia nagykeresk. iroda.	51. Vargo, Tóth és Berger építészeti irodája.
6. Sesztina Lajos vask.	25. Városház (elnökség).
158. Schwarcz Vilmos butorgyáros.	26. Városi főszámv.
57. Tafler Ignác irod.	98. Városgazdai hivatal.
58. Termény- és áru közraktár.	27. Vásártér (baromv).
129. Theresianum.	42. Vilmos Lajos „Angol Király” száll. tulajd.
61. Turai Farkas közvetítő irodája.	127. Dr. Wolafka Nándor vál. püspök lakása.
147. Tiszay Dezső szinigazgató lakása.	62. Weichinger Károly „Hungária” kávéház tulajdonosa.
96. Tüzoltóság.	76. Weisz Lévy czég.
107. Tüzoltó pöparancsnok lakása.	92. Weisz Sándor divat üzlete.
9. Tóth Gyula üzlete.	133. Weinberger Lajos üzl.
19. Tóth Gyula raktára.	73. Zádor Lajos divatáru üzlete.
134. Tóth Gyula vasbutor raktára.	156. Ziehermann Hermann irodája és a „Debreczen-nagyvárad értesítő” szerkesztősége.
32. Varga Ferencz épít.	
98. Vecsey Imre földbirt. lakása.	

Folyó hó 1-én a forgalomnak adva volt 156 állomás. E hó folyamán bekapcsolatott . . . 1 „
Létt . . . 157 „
Meggzúnt állomás . . . 157 „
Forgalomnak tényleg átadva van . . . 157 „
Debreczen, 1894. február 28.

Szerkesztői üzenetek.

— **Hugom.** Tartalmas levelét megkaptam. Köszönöm. Itt e helyen, mit sem irhatok, hanem levelemben mindenről tüzetesen írok. A viszontlátásig.

— **Harsányi Károly urnak.** Hajdu-Dorog. Levelét kezünkhöz vettük, az intézkedéseket megtettük. Levélben többször.

— **Varga Lajos urnak.** Helyben. Levelező lapját megkaptuk, a kért ügyben a lépéseket megtettük, az eredményről annak idején értesíteni fogjuk.

— **B... V... Pozsony.** Beküldött cikkeit megkaptuk, bár itt-ott hangulatos ugyan, de egészében az irányt túlságosan dagályos, a miért nem közölhetjük. Cikkeit szivesen látjuk s ha jók lesznek közöljük, de azokért semmi díjat nem fizetünk.

— **Corylopsis.** „Az idealista” című cikkét kezünkhöz vettük, itt-ott vannak benne igen sikerült részek, de pár helyen nagyon lapos. Czime is tévesen van választva. Kevés javítással lapunk husvéti számában adni fogjuk azon esetben, ha nevével velünk egy nevünkre czimzett levélben rövid időn tudatja, mert munkatársaink nevével mulhatatlanul tudunk kell. Levelét várjuk.

— **Krónika író.** Mikor lenne szives a szerkesztőségünkbe fáradni? egy kis megbeszélmi valónk lenne.

— **K... P...** Helyben. Várjuk, a hét folyamán legyen szerencsénk.

— **Kishamis.** Haragszik? Azt ne tegye. Czikken dolgozunk, a husvéti számunkban egyik jönni fog.

— **Ny. E. urnak.** Mint mai számunkból láthatja a differenzia lovagiasan teljesen ki van egyenlítve, a béke szent.

Felelősszerkesztő: **Vántsá György.**
Kiadótulajdonos: **Zieherman Herman.**

NYILTÉR.

Nyersselyem Bastruhákra alkalmas kellemeket öltönyönként 10 frt 50 krért és jobb fajtájukat is — valamint fekete, fehér és színes selyemkelméket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima kockázott, csikozott, mintázott és damaszolt minőségben (mintegy 240 fajtában és 2000 különböző szín s árnyalatban) szállít; postabér és vámmentesen **Henneberg G.** (es. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordultával küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (5.)

A M. K. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA.
GŐZCSÉPLŐGARNITURÁK,
hengerkazános
Lokomobilok,
szalmakazalozó-gépek,
gőzkocorizamorzolók, Stíbor-körfűrészek
mindig csak
A M. K. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRA
vezérigénységénél
Budapest, VIII., József-körút 41. sz. a.
rendelendők meg. (201) 7—8.

Legszebben éneklő valódi nemes
Hartzi kanári madarakat

ajánl teljes jótállás mellett, meg nem felelő esetben visszavétel feltétele alatt, utánvét mellett 8—20 márkáért drbonként

W. HEERING

Szt.-Andreasberg (Harz) 427.
Hannóvera.

(61.) 1—10.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a Sas-utczán levő Weber-féle vendéglőt és söresarnokot átvetttem. A midőn a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, ígérem, hogy e téren szerzett hosszas tapasztalatomhoz képest, minden tekintetben igyekezni fogok mélyen tisztelt vendégeimnek teljes meglegedését kiérdemelni.

Mindennap többszöri friss csapolású korona-sör; tisztán kezelt bor; izletes magyar konyha; reggeli és nagyválasztéku vacsora, jutányos áron kapható nálam.

Havi étkezésre vendégeket szivesen és jutányos áron fogadok.

Magamat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlva, vagyok

kitünő tisztelettel

VILMOS FERENCZ
vendéglős.

RICKL JÓZSEF ZELMOS
DEBRECZEN,

ajánlja:
francia, magyar
Luczernát vörös Lóherét,
valódi

Oberndorfi répa-magot, muhar,
angol és francia
fűmagvakat,

és kocsikenőcsöt,
kék követ,
legjutányosabb árak mellett.

(7.)

A Csizi Jód-Brom-Fürdő

Évadja megnyílik május 1-én, tart szeptember végéig. Forrása a legtartalmasabb, leghathatósabb **Jód-brom-forrás.** A gyógyeredmények meglepők. A fürdőközönségnek immár 10 bérház több mint 100 kényelmesen berendezett lakszobával áll rendelkezésére. — Kitünő konyha; billiárd, zongora, olvasó-terem; térzene naponta kétszer. Elő- és utóévadban leszállított lakberek. — Ekkor katonatisztek, állami és vasuti hivatalnokok gyógy- és fürdődíjak tekintetében is 50 % kedvezményben részesülnek. Prospectusokkal szolgál az igazgatóság. **Csizi, u. p. Rimaszécs.**
(60.) 1—10.

A magy. kir. orsz. központi
mintapincze kizárólagos elárúsítási képviselője

Budapest, Mérleg-utca 4.
Ajánlja a n. é. közönségnek a m. kir. földmive-ésügyi miniszterium felügyelete alatt álló és annak palotájában levő mintapinczében szakszerűen kezelt és leüvegelt mindennemű és hamisítatlan jellegű fehér és vörös asztali, peccs-nye, és csemege tokaji asszu borait az igazgatóság által megszabott árakon.

Főraktár, megrendelési czim:
Radó és Társa
Budapest Mérleg-utca 4.
Árjegyzékek kívánatra ingyen, bérmentve.

Raktár Debreczenben:
Kontsek Gézánál.
(58.) 1—3.

Erdemjel a chicagói vilákiállításról

(10.) 11—52.

„Háziipari akció.“

Az „Iparügyek“ című szaklapnak f. évi márczius 1-én megjelent száma a fenti címen egy terjedelmes cikket közöl, mely mint aktualis kérdés az ipartanácsot nagyban foglalkoztatja. Nem tehetjük, hogy e cikkre vonatkozólag, mely ma egy országosan megindított mozgalomnak van hivatva — írja szerint — irányt jelölni, megjegyzéseinkkel, a dolog nagy horderével bíró érdeméhez mérten hozzá ne szóljunk. Ismerjük és tudjuk azt a fontos missziót, a mit a házi iparnak országosan szakszerű fejlesztése hivatva van úgy a nép megélhetésének biztosítására, mint az ipar emelésére megtenni. Ezen tudatban talán nem követünk el szerénytelenséget, ha a mozgalom megindítójának egyes felállított tételeivel szemben mi is, a kik ezen akció érdekében már nem papirosan, hanem tényleg is dolgozunk, elmondjuk megjegyzéseinket.

Cikkíró nézetét teljesen osztjuk, mert hiszen mi is azokat valljuk és vallottuk már évekkel ezelőtt. Nem akarjuk magunkat e téren elsőként feltölteni, távol vagyunk még ennek a gondolatától is, de nem hallgathatjuk el azt, a mi e cikknek a lényegét képezi, mert ha csak a Miskolcra tartott gyűlésre gondolunk is vissza, talán emlékezni fog cikkíró, hogy e tárgyban hasonlított és irányú javaslat lett beadva az ellemi és polgári iskolai műhelyek tárgyában, mely javaslat felett, hogy a gyűlés napi rendre tért talán mondanunk sem kell, hogy bizonyos része volt benne. Eltekintve ettől és eltekintve még attól is, hogy ma a midőn éppen a javaslattevő által az az eszme, mely a házi iparnak népszerűvé, a modern igényeknek megfelelő fejlesztése tétele tárgyában, a kivittelt tartva szem előtt, éppen azok az intenciók öltöttek alakot a Debreczeni Kézügyesítő egyesület által az állami főreáliskolában az e hó 7-én megnyitott munka iskola által.

A lépések megtételében tehát nem cikkíró az uttörő szerep, de igenis a már jó eleve megindított mozgalomnak továbbra is felszínre tartása.

Nem vagyunk féltékenyek a babérra, mert a nagy mozgalomban tér és szerepkör bőven van a jut mindenkinek, a ki a háziipar fejlesztésében munkálkodni akar.

Teljes tudatában annak, hogy hazai iparunk fejlesztése terén, mindazoknak, kik annak érdekében tenni akarnak, nemcsak egy, hanem számos tér áll rendelkezésre; teljes tudatában annak, hogy kis-kézmű- és gyári-iparunk emelése, föllendítése tekintetében csak akkor tettük meg a legelső helyes lépést, ha az összes iparágak kutfejét, a háziipart emeljük a kor és modern igények színvonalára, már évekkel ezelőtt hangoztattuk, hogy a háziipart szakszerűen kell tanítani. Mi kik e téren már 1876-tól kezdve a székelyföldön a cél megvalósíthatása tekintetéből „Székely háziipar egyesület“ címen egyesületté tömörülve 17 év lefolyása alatt az ottani helyi viszonyoknak megfelelően nemcsak külön szakiskolák (nőipar és szövészeti tanműhely), hanem a mindennapi iskolákban is igen szép eredménnyel tettük meg azt, a mit most cikkíró fejtegetett. S hogy az a székelyföldi mozgalom nem lett országosan 17 év alatt felkarolva, okát abban találjuk, hogy nem ismerte fel minden vidék még ez ideig sem a házi iparnak ily országos alakban leendő fejlesztése nagy horderjét.

Örömmel tapasztaltuk azonban, hogy a nagy magyar alföld Mekkájában — Debreczenben — nem most, hanem évekkel ezelőtt egy mozgalom indult meg, mely célul tűzte ki, hogy a háziipart az iskolák útján szakszerűen tanítva a nép között terjeszse. E mozgalmat városunk egyik tekintélyes gyárossza indította meg, a ki nem ismervé fáradságot és az áldozatokban határt, lelkes buzgalommal tette magáévá az ügyet. S hogy az eszme nagy horderjéhez mérten legyen felkarolva Miskolcra az iparosok nagy értekezletén egy határozati javaslatot adott be, kifejtve abban a munkaiskoláknak fontos hivatását, kérte, hogy annak tanítása a külföldi Szlőjd iskolák mintájára hazai tanintézetekben is vitessék be. A javaslat felett napi rendre tért a gyűlés, s ma már látjuk, hogy az a mi akkor elvetett országos kérdéssé lett felemelve.

Nem bánjuk, sőt örövendünk rajta, csak a történeti igazság kedvéért mondjuk el az előzményeket, sőt örömmel konstatáljuk, hogy lelkes gyárosunk és vele karöltve fáradhatlan kir. tanfelügyelőnk buzgalma folytán ma Debreczenben a munka iskola 50 tanulóval tényleg működik és f. évi szeptember hóban Debreczenben 3 és Hajdúvármegye területén 15 iskolában fog a háziipar különböző neme, mint kézügyesítő foglalkozás taníttatni.

Ezeknek előre bocsátása után talán mi is mondhatnók azt, hogy a megindított mozgalomban első uttörők vagyunk. De nem tesszük azt, mert meggyőződésünk az, hogy az ipar terén tettekköl-

lehet csak a kívánt sikert elérni. Éppen ezért a debreczeni kézügyesítő egyesület megtette az első kísérleti lépést, mely hivatva van majd, ha az eredményekben beválik az országos mozgalomnak annak idején tényekből nyert információkkal szolgálni.

Velünk párhuzamos irányban működik a soproni háziipar egyesület, és végre meg kell emlékeznünk a Slőjd apostolának Guttenberg Pál tanárnak áldásos propagandájáról.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága pedig, melynek lelkes élesztője Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő az oktatásügy terén kibontotta a háziipari akció mezején lobogóját, melyet remélhetőleg követni fog az egész ország.

V.

IPAROS HÍREK.

— **A debreczeni munkaiskola.** A Hajdú vármegyei és debreczeni kézügyesítő egyesület, mely alig hogy egy hónapja alakult meg, az első munka-iskolát e hó 7-én nyitotta meg a helybeli főreáliskola helyiségében. A megnyitáskor nem volt ugyan semmi ünnepélyes színezete, de azért mégis a főreáliskola tanári karán kívül jelen voltak Lengyel Imre elnök, Dávidházy Kálmán, Tóth Kálmán, Dr. Szántó Sámuel, Padra Sándor alelnök, Stern Győző stb. A munkaiskolába rendes tanulóknak 60 növendék iratkozott be, kiket két csoportba osztva Vántsa György nőipari iskolai rajztanár, mint a munkaiskola vezetője foglalkoztatott. A rendes munkaidő hetenként szerdán és szombaton tartaiik meg 2 — 1/4-ig és 1/4 — 5-ig.

— **Asztalos kongresszus.** Mártius hó 25. és 26-án, (husvétkor) Budapesten a magyarországi asztalos munkások kongresszust tartanak. Ez már a második tanácskozás, a melyet az asztalos-munkások országos keretben megtartanak. Az elsőn az ipari és munkás élet sok lényeges kérdéséről rendezték, ez a második kongresszus arra lesz hivatva, hogy a megkezdett uton az ipari és a magyar asztalosok érdekében a munkát folytassa. A kongresszusra minden asztalos-szakegyesület, nagyobb műhely vagy gyár munkásai küldhetnek képviselőket, a kiknek elhelyezéséről gondoskodva lesz. A küldöttek azonban két héttel előbb kell, hogy bejelentsek a kongresszust egybehívó bizottságnál (Kerepesi-ut 68. hogy a kongresszuson részt akarnak venni. A kongresszusnak, a mely különben igen sikerültnek ígérkezik, a napirendje egyelőre a következő: 1. A 11-es országos asztalos-szervező-bizottság jelentése. — 2. A vidéki küldöttek jelentése. — 3. A szakszervezkedés további fejlesztése. — 4. A szabad szervezkedés és a munkaidő rendezése. — 5. A famunkás-szervezkedés. 6. A tanoncügy. — 7. A sajtó. — 8. Állásfoglalás a IV. osztrák-magyar asztalos-kongresszushoz.

— **Az országos iparegyesület** egyetemes szakosztályainak — lovag Falk Zsigmond elnöklété alatt — tartott ülésén Gelléri Mór, az egyesület aligazgatója olvasta fel a háziipari akcióról szóló értekezését. Mindenekelőtt ismertette a háziipari mozgalmak fejlődésének történetét s azokat a javaslatokat, melyek a háziipari akció fejlesztésére vonatkozólag legutóbb felmerültek. A kérdés egész anyagát felölelő fejtegetései során a következőkben összegezi proposícióit: A háziipar fejlesztés ügye maradjon a kereskedelemügyi miniszter kezében, a ki az országos ipartanács egy bizottságát bízná meg az akció vezetésével és ellenőrzésével. Ennek javaslatai nyomán létesítenének a megyei háziipari bizottságok, melyek az ügyet ott helyben propagálnák. Egy-két iparfelügyelő kizárólag a házi-iparnak az egész országban való összehangzott fejlesztésével foglalkozni s ügyelni kell arra, hogy a nép hajlamaihoz mért, az illető vidék természeti sajátosságaihoz, nyersanyagához mért iparnemekkel foglalkozzék. A háziipar egységes fejlesztése körül figyelemmel kell lenni a megfelelő iparoktatásra (tanfolyam, tanműhely, szakiskola) a nyersanyag előlevezésére, jó műszerek kiosztására, esetleg pénz előlevezésre is. Az egyik vidék háziipara ne okozzon felesleges konkurencziát a másiknak, a túltermelés elhárítandó, jó mintákat kell a nép kezébe adni — a külföldi ily nemű cikkeket hazánkból kiszorítani s a furdók specialitásait mind hazai forrásokból beszerezni. Végül behatóan foglalkozik a háziiparcikkek kereskedelmi értékesítésével, mely szintén központosítandó oly formán, hogy a kereskedelmi muzeum létesítsen a főváros kellő közepén egy háziipari elárúsító csarnokot. Nem bizná ezt részvény társaságra, mert ez a részvényes osztalékainak minél megfelelőbb biztosítását célozná, míg a muzeum kizárólag a termelők érdekeit mozdítaná elő a legnagyobb önzetlenséggel a belföldön és külföldön egyaránt.

Ráth Károly a kisipar jövőjéről beszélt. Statisztikai adatokkal mutatja ki az iparágak

közt létező arányt és saját tapasztalataiból ismertette a kisiparosok viszonyait, arra a következtetésre jut, hogy a segéd munkások nélkül dolgozó kisiparosok helyzete sokkal rosszabb, mint a gyári munkásoké, a nélkül, hogy e miatt kisiparosaink valaha szociális mozgalmakba kezdtek volna. A kisipar hanyatlásának megakadályozására általában négyféle eszközt ajánlanak: a szakoktatást, a szövetkezeteket, a kisipari gépeket és segédeszközöket (motor stb.), végre a műipari termelésre való áttérést. Szerinte ily általános jelszavakat receptként kiadni veszedelmes dolog, mert nem lehet azokat mindenütt és mindenre alkalmazni. Példákkal illusztrálja, hogy több kisiparos elkezdett géppel dolgozni, de már első héten többet termelt, mint a mennyit eladni tudott. Különösen kiemeli, mint igen fontos dolgot, a tanműhelyekkel szemben a műhelybeli oktatást, melyet minden irányban támogatni kellene és sulyt helyezne az iparos és kereskedő közt a jó viszonyra, illetőleg a kölcsönös támogatásra. Végül figyelmezteti az iparosokat, hogy nem kell minden baj kuforrását az ipartörvényben és a paragrafusokban keresni. Miud a két előadást érdeklődéssel hallgatta végig a szakosztály s miután az elnök köszönetet mondott a felolvasóknak, az ülés véget ért.

— **Ipari szövetkezetek a Székelyföldön.** A kereskedelemügyi miniszter által az ipari szövetkezetek létesítése érdekében, a kereskedelmi és iparkamarák útján újabb megindított mozgalom, úgy látszik, nem marad eredmény nélkül. A kisiparosok az ország különböző részeiben, kezdenek komolyan foglalkozni e fontos kérdéssel; sőt itt-ott már a gyakorlati megvalósításon fáradoznak. Így különösen a Székelyföldön, mint marosvásárhelyi tudósítónk írja, már is több városban vannak alakulóban a különböző kisipari szakmák körében szövetkezetek. A marosvásárhelyi iparkamara jelenleg több ily ipari szövetkezet létesítésén fáradozik. A kamara székhelyén az asztalosok 60—70 munkás számára közös műhely felállítását tervezik s e célból, valamint készáruik raktározására 200 drb 50 frtos részjeggyel szándékoznak szövetkezetet létesíteni. Ugyancsak Marosvásárhelyt a kalaposok is szövetkezés útján közös műhely és áruraktár létesítését tervezik. Székely-Udvarhelyt a lakatosok akarnak hasonló célból egyesülni; Baróthon pedig a lábbelit készítő iparosok közös nyersanyag beszerző szövetkezetet kívánnak alapítani. Hasonló szövetkezet létrehozásán fáradozik a csikszeredai általános ipartestület. A székelyföldi kisiparosok nagy részében, a kiket a román vámháború által előidézett válság helyzetük leginkább utal a még meglévő erők egyesítésére, nem hiányzik tehát a hajlandóság a szövetkezésre; rendkívül mostoha anyagi helyzetük mellett azonban csak az államtól várt nagyobb mértékű segélyezéstől reménylik a szövetkezetek létrejöttét s fennállásuk biztosítását.

— **A szállítási adó eltörlése.** A kereskedelmi miniszteriumban komoly tárgyalások alapját képezi a szállítási adó eltörlésének terve, illetőleg az ezen terv keresztülvitele esetén életbeléptetendő tarifaeelés. Tudvalevőleg az összes magyarországi vasutakon szállított teherárak után a szállítási díj öt százalékát és a gyorsárak után hét százalékát szedik be szállítási adó címén a küldemények kiváltásakor. Ezen adónem Ausztriában nem létezik s e körülmény rendkívül nagy nehézségeket okoz a magyar és osztrák vasutak között fennálló tarifakötelékek elszámolásánál. Ezért az osztrák vasutak már ismételt felszólítalak a magyar vasutakon fennálló rendszer ellenében s miután eredményt nem bírtak elérni, az e dologban legutóbb Budapestre egybehívott közös konferencián kijelentették, hogy a szállítási adó fenntartásának esetére többé nem ujtják meg a tarifakötelékeket. Határozatot a konferencia mindazonáltal nem hozott, hanem időt engedett a magyar vasutaknak a kérdés tanulmányozására. Ennek folytán most a miniszteriumban tanulmányozzák a szállítási adó eltörlése esetében keresztülvendő díjszabási változásokat és ezeknek előrelátható hatását.

Tudakozó.

Tek. Szerkesztő Ur! Becses lapjában szíves volt ígéretet tenni, hogy a debreczenben építendő tanító árva házára vonatkozó árlejtsési hirdetésről annak idején értesíteni fog. A helybeli napi lapokból olvastam, hogy a kir. tanfelügyelő urhoz a várossal kötendő szerződésre a meghatalmazás leérkezett s talán már arra vonatkozólag a tárgyalások folyamatban is vannak. De bár figyelemmel kísértem a napi lapok hirdetési rovatát mind ez ideig nem találtam meg az árlejtsési hirdetést, holott mint olvastam még ez év szeptember havában megakarják nyitni az árva házat. Ugyan kérem legyen szíves e tárgyban felvilágosítást adni.

Egy építész.

Több rendbeli hozzánk intézett megkeresésére, most ez alkalommal sem mondhatunk többet, mint megelőző válaszainkban. Tény az, hogy leérkezett a kir. tanfelügyelő urhoz a meghatalmazás az iránt, hogy a szerződést az építkezésre és hely átadásra vonatkozólag Debreczen szab. kir. városával megkötse, a mi csak — biztos tudomásunk szerint — nápek kérdése. Ezen az okon csak türelmet ajánlunk, mert ígéretünkhöz híven, a mint az árlejtsés kezünkhöz jut azonnal értesíteni fogjuk.

Tek. Szerkesztő Ur! Egyik tanító barátom értesít, hogy e hó 15-én az ez év augusztus havában rendezendő országos tanszer-kiállítás előkészítő nagybizottsága „Kiállítási Értesítő“ címen egy helyi lapot fog kiadni, melyben hirdetések is fognak megjelenni. Nem lenne-e szíves engemet az iránt felvilágosítani, hogy ezen lapban taneszköz- és tanszerkereskedők, vagy esetleg más cikkek eladásával foglalkozó kereskedők is hirdethetnek? Ez esetben én is készséggel adnék be hirdetést és megrendelném a lapot.

Egy vidéki kereskedő.

Tisztelettel értesítjük, hogy az e hó 15-én megjelenő „Kiállítási Értesítő“ bár teljesen szakirányú lap, mégis készséggel ad helyet bármily hirdetésnek. Ez okon felkérjük szíveskedjék a hirdetés szövegét és az érte járó díjat a Kiállítási Értesítő szerkesztőségébe (Debreczen, kereskedelmi akadémia) mielőbb beküldeni, hogy még az első számban közölhető legyen az.

Tek. Szerkesztő Ur! A mint hallomás útján tudomásomra jutott a kézügyesítő egyesület által létesített munkaiskola a debreczeni főreáliskola helyiségében megnyílt. Ezzel kapcsolatban arról is értesültem, hogy ezen munkaiskolába csak is azon tanulók vétetnek fel, a kik a reáliskolába járnak. Ugyan kérem szíveskedjék engemet tudatni, hogy ténye ez, vagy nem? mert igen szeretném egy 14 éves fiamat a ki a collegiumban tanul, a munkaiskolába beadni.

Egy szülő.

Hozzánk intézett kérdésére vonatkozólag következő felvilágosításunk: A kézügyesítő egyesület az általa létesített iskolát a főreáliskolában e hó 7-én tényleg megnyitotta. Az idegen tanintézetek tanulói közül 10—15-öt szintén felveszen a felügyelőbizottság. E tárgyban értekezhetni lehet tekintetes Stern Győző urral.

Közi: a szerkesztő.

Debreczeni piac.

Gabona árak.

1894. Márczius hó 6-án.

	Felső ár	Közép ár	Alsó ár
Búza	7.00	6.90	6.60
Kétszeres	6.00	5.50	5.40
Rozs	5.—	4.90	4.80
Árpa	6.00	5.80	5.70
Zab	6.50	6.40	6.30.
Tengeri	4.20	4.10	4.—
Köles	—	4.50	—
Köleskása	—	9.—	—
Burgonya	—	2.—	—

(Egy zsák burgonya 2 frt — kr.)

Sertésvásár.

Felhajtatott 6500 db., eladatott 1700 db. Ár: sovány sertés páronként egy éves 20—30, másfél éves 35—45, két éves 45—60, öreg 60—75 frt. Kövérsertés kilója 40—47 kr. Üzleti irány élénk.

Szarvasmarha és lóvásár.

Ló felhajtatott 1050 db., eladatott 225 db. Marha felhajtatott 1400 db., eladatott 572 db.

Húsárak.

Marhahús egy kiló 42—44—48—52—56 kr. Borjúhús 54—60 kr. Sertés hús 48—56 kr. Juh hús 36 kr. — Szalonna métermáza 46—48, hajt 50—52 frt.

Napszámárak.

Férfi ellátással —.50, ellátás nélkül —.80, nő ellátással 20, ellátás nélkül 30 kr. Gyermekek ellátással 20, ellátás nélkül 30 kr.

Tüzifa: 1 öl tölgyfa 12 frt, nyárfa 7 frt. Felvágatás 2 frt 80 szállítás 1 frt 10 kr.

— **Debreczeni ingatlanok forgalma.** a kir. törvényszéknél mint telekkönyvi hatóságnál f. évi február 24-től márczius 3-ig.

Balla Mihály visszaveszi a Kovács Péter és neje Erdei Sárának eladott ingatlanait. Csapó János és neje Csontos Róza veszik, Kovács Péter és neje Nagy Zsuzsánna gölya-utca 541. sz. házat ondódi földével 2000 frtéért. Kovács Eszter Ujvárosi Lászlóné veszi, Kovács Mária és Julianna ondódi földét 500 frtéért. Kovács András és neje Radics Sára veszik, Móricz András majorsági földje egy részét 200 frtéért. Gyenge Lajos és neje Németi Mária veszik, Móricz András majorsági földje egy részét 250 frtéért. Tóth Sándor és neje Tóth Sára veszik, Móricz András majorsági földje egy részét 250 frtéért.

**ELSŐ TOKAJI
BORKIVITELI TÁRSASÁG
TOKAJ.**

Ajánlja

**tokaji csemege-
és
gyógyborait,**

valamint azok tiszta párlatát, a magy. kir.
vinczellérdében készült

tokaj-hegyaljai

GYÓGY-COGNACOT

Főeladás Debreczenben:

POSSZERT JÁNOS

borkereskedésében,

Piacz-utca 1903. szám.

(37.) 3—5.

Printemps

NOUVEAUTÉS

Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy
illusztrált Catalogust a nyári évadra.
Megkeresések címzendők:

JULES JALUZOT & Co

PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a *Printemps* óriási raktárán levő szövetek mintái,
árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.

Expediitio Magyarország részére
portómentesen 25 franktól kezdve és kívánatra
úgymentesen 15 % fölemeléssel méter-
árúért, 20 % minden más árúért.

Továbbító-és vámkezelési háznak: *Salt-
burghan*, Mozartplatz, 4.

Levelezés Magyar nyelven.

(47.) 3—4.

MEGHIVÁS.

Az „István“ gőzmalom társulatnak

1894. Márczius 18-án d. e. 10 órakor

Debreczenben a városháza nagytermében

tartandó

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság által előterjesztett mérleg az 1893. évről, az arra vonatkozó igazgatósági jelentéssel.
2. A felügyelő bizottság jelentése a mérleg megvizsgálásáról.
3. A mérleg helybenhagyása után a felmentvény megadása, az 1893. évi tiszta nyereség feletti intézkedés és a javaslat osztalék megállapítása.
4. A sorrend szerint kilépő két igazgatósági tag helyének választás utjánai betöltése.
5. Az alapszabályok 52. §-a értelmében két felügyelő bizottsági póttag választása.

Felhivatnak azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kívánják, hogy igazságot jegyeiket — az alapszabály 27. §-a értelmében — folyó évi Márczius 16 és 17-én délelőtt 10—12 óráig, délután 2—4 óráig a társulat Kossz-utcai irodájában átvenni ne terheltesse. — A mérleg és nyereség és veszteség rovás Márczius 5-től kezdve a társulat irodájában megtekinthető.

(59) 1—1.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNY.

Nagykarczag rendezett tanácsu 19,000 lakossal bíró városban, a karczagi gőz- és kádfürdő részvény társaság tulajdonát tevő, italmérési joggal egybekötött gőz- és kádfürdő folyó évi ápril 15-től 3, esetleg több évre bérbe adatik.

A fürdő épület közvetlen közelében van egy 5 szoba, konyha és éléskamarából álló lakás, mely szinte a bérlőhöz tartozik.

Bérleni szándékozók felhivatnak, hogy ajánlataikat 300 frt bánatpénzzel felszerelve, a karczagi gőz- és kádfürdő részvény-társaság igazgatóságához Karczagon czimezve folyó évi márczius hó végéig bezárólag adják be.

A részletes feltételek a Nagyknásági takarékpénztárnál, Dr. Nagy Pál pénztárnok és Molnár János ügyvédnél a délelőtti órákban megtekinthetők.

Karczag, 1894. február 25-én.

(54.) 1—3.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNY.

A h-nánási határban a várostól ¼ óra járásra a vasút állomás közelében eső jó forgalmu s igen jó gyógyvizű fürdő-telep, mely áll egy 11 öl hosszú fürdőházból, melyben van egy kazán-ház, öt szoba 8 fürdő-káddal, egy 12 öl hosszú egészen új díszes épület, melyben van 5 szoba, 2 konyha, 1 nagy terem, 1 terasz beüvegezve, 1 teljesen új fedett teke-pálya és a telephez 10 cat. hold kitűnő szántóföld, mely részben kert és legelő, — és a fürdőhöz tartozó összes berendezések, 1894. évi május 1-től 1 vagy több évre haszonbérbe kiadandó esetleg örökáron is eladó, bérleni, illetve venni szándékozók értekezhetnek H. Nánáson 774. szám alatt K. Nagy Lajos tulajdonossal.

(46.) 3—3.

AZ ELSŐ KÖZVETÍTŐ- ÉS TUDAKOZÓ-INTÉZET
ZICHERMAN H. irodája, Rózsa-tér 16-ik sz. a.
156. sz. telefon állomás.

**Fölkéretnek mind azon háztulaj-
donosok, a kiknek kiadó lakásaik
vannak, hogy azokat irodámban
előjegyeztetni sziveskedjenek.**

Magas kerékpár csengő és olajtartóval kedvező feltételek mellett eladó. Megtekinthető irodámban. (419.)

Eladó szőlő a Csige kertben, szép lakó házzal (tiz évi adómentesség) tartalmaz 2 szobát, kamarát, üveges gangot, 500 □ öl szőlőt és kőkútát. (497.)

Kastély, (Hevesm.) teljesen még fel nem épülve, pincze, istállóval, 6 hold szántófölddel együtt eladó. (242.)

Hatvan-utczán kiadó 1 bört, 4 szoba, konyha, 2 pincze. — Értekezhetni irodámban. (498.)

Debreczeni első takarékpénztári részvények, újabbani jogositványokkal együtt eladók. (88.)

Nyil utczán egy ház, üzlethelyiséggel együtt eladó. (495.)

Hatvan utczán 3 szoba, konyha, kamara, pincze és istálló kiadó.

Homok utczán egy ház — bolt vagy más üzlethelyiségnek alkalmas — eladó. (496.)

Csapó-leány-utczai részben egy fűszerüzlet szabadkézből a zonnal is átvehető. Ugyanott kitűnő vörös és fehér borok kaphatók. Bővebbet irodámban. (417.)

A vasut mellett egy nagyobb szerű vendéglő kávéházi helyiség f. é. Május 1-től átvehető. (417.)

Bólyhelyiség Késes-utczán, közel a vasúthoz lakással együtt kiadó. (413.)

Kiadó új föld 15 hold, gazdasági épületekkel az acsádi útfélen kiadó. (239.)

Uri lakás 7 szoba, előszoba, fürdő-szoba kiadó. (238.)

Nős, gyermektelen kisebb hivatalnok, egy szoba és konyhából álló szerény lakásért egy nagyobb házhoz, vagy oly kisebb házhoz is, melynek tulajdonosa a városban nem lakhatik, — házgondnokul, házfelügyelőül, avagy irodai vagy bármily más teendőkre végzésére ajánlkozik. Címe megtekinthető irodámban. (417.)

Kiadó ház f. évi Május 1-től 10 szoba, 2 konyha, 1 kert, istálló stb. (491.)

Gazdatiszt keresztény 45 éves, a ki már nagyobb gazdaságokban alkalmazva volt — hason minőségben alkalmazást keres. 151.

Kiadó lak. 2 szoba, konyha, kamara azonnal kiadó. 486.

Eladó ház, mely áll 2 utczai, 4 udvari szobából, 1 nyilas ondódi földdel együtt. 487.

Egy kitűnő bizonyítványokkal ellátott családos gazdatiszt, 32 éves, mint ispán vagy ennek megfelelő alkalmazást keres. (371.)

Ondódi föld 47 öl, épületekkel ellátva eladó. (234.)

Egy köz- és váltóügyvéd bármely fogalmazási szakban vágó irodai vagy pedig bizalmi állást elfogad Debreczenben. Kívánatra biztosítékot is adhat jelzálogi bekebelezés, vagy állampapírokban. — Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadó-hivatala. (408.)

Eladó bolti felszerelvény. 90 kisebb, 30 nagyobb fiók, bor- és szesz-hűtő edényekkel a legdúsabban el'átva — eladó. — Értekezhetni felőle irodámban. (402.)

Az ugynevezett „MORGÓ“-ban egy jó menetű fűszerüzlet, italmérési joggal, folyó évi Május 1-sőtől kiadó. Bővebbet irodámban. (415)

Eladó egy 7 ½ oktávás zongora és egy nagy mangorló. (416)

**Kereskedő segédek minden szak-
mából, azonnali alkalmazásra
megrendelhetők.**

A Pacz elején Udvarhelyi Géza szomszéd-ságában egy 5 régi boglyás kaszálló rajta lévő épületekkel együtt eladó. — Értekezhetni irodámban. (221.)

Eladó ház a piac közelében, mely áll: 4 utczai, 7 udvari, 2 előszobából s a hozzátartozó 4 ¼ hold ondódi földből 10,000 frt teherrel. Bővebbet irodámban. (488)

Ügynökök, helyben némi ovadékkal azonnal felvétetnek.

Eladó ház 1 ½ hold ondódi és szepesi földekkel együtt kedvező feltételek mellett eladó. 456.

Helybeli debreczeni helyi vasut részvény-társasági részvények megvételre kerestetnek. Bővebb felvilágosítást nyújt irodám.

Hatvan-utczán termény-vásár és a bőszörményi vasut közelében egy jövedelmező ház eladó, mely tartalmaz: egy vendéglőt, egy gépműhelyt, börtöt és több lakosztályt. — Ugyanott két bört kiadó, valamint a baromvásár-téren egy telep eladó, mely tartalmaz egy bört helyiséget, lakosztályt, tengeri-górét, 30 méteres jószágköt, két hold területű udvart és szőlőt. (411.)

Eladó föld és szőlő: a) 12 öl ondódi föld. — b) 1 ½ hold 1-ső osztályu új földi — c) 2 nyilas szőlő a hatvan-utczai kertben. (224.)

Örökbe gyermekek kiadatnak, bővebbet irodámban. 471.

Eladó ház. Miklós-utca végén, a lovas lak-tanyával szemben egy 52 év óta fennálló bormérési helyiséget tartalmazó ház, mely áll: hat szoba, három konyha, tekepálya, i-táló, szabad kézből eladó. Értekezhetni irodámban. (367)

Egy csinos művelt özvegy nő, mint el-árusító nő, alkalmazást keres. (398.)

Majorsági föld (az átkos földön) 1 nyilas, szép és jó épületekkel együtt kiadó. (227.)

Eladó ondódi föld. Az ondódon két házu-táni föld eladó. Értekezhetni irodámban. (228.)

Ér-Mihályfalván közel a vasúthoz 2 ház eladó, különösen alkalmas kocsmá vagy üzlethelyiségnek. (474.)

Eladó birtok. 4000 holdas birtok, első rendű föld, mindenféle gazdasági épületekkel és úri lakkal ellátva, eladó. Ára 400,000 frt. — Értekezhetni felőle irodámban. (467.)

Gépész lakatos 2000 frt tőkével, akár mint társ, vagy részvényes valamelyik malom, uradalom válalásnál alkalmazást keres. Bővebbet irodámban. 414.

Az ezen rovatokban közlöttek iránt felvilágosítást ad s egy ily közleményt 25 kr előleges lefizetés mellett, felvesz és közlétesz.

